

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIVe KAMER

A R R E S T

**nr. 238.432 van 6 juni 2017
in de zaak A. 213.104/XIV-35.817**

In zake : Lorenzo ROUSSEAU
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Charlotte Demaître
 kantoor houdend te 9900 Eeklo
 August Van Ackerstraat 2
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door
de minister van Justitie
kantoor houdend te 1000 Brussel
Waterloolaan 115

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 16 juli 2014, strekt tot de nietigverklaring van “de tuchtbeslissing [...] van de directrice van het Penitentiair complex te Brugge [...] dd. 31.05.2014, met name de afzondering van de gedetineerde in een toegewezen ruimte, meer bepaald het opleggen van 14 dagen ATV, VM inbegrepen van 29/05/2014 om 21.40 uur tot en met 12/06/2014 om 21.40 uur.”

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Inge Vos heeft een verslag opgesteld.

Verzoeker heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 22 februari 2017.

Kamervoorzitter Geert Debersaques heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Charlotte Demaître, die verschijnt voor verzoeker, en attaché Eva De Cock, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Inge Vos heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is ten tijde van de feiten opgesloten in de gevangenis van Brugge.

3.2. Op 29 mei 2014 wordt lastens verzoeker een rapport aan de directeur opgesteld met daarin de volgende vaststellingen:

“Bij het punten van mijn nachttappel brandde het lampje van cel 3853. Toen ik ging kijken stond [P. S.] (de celgenoot van Rousseau) met bebloed gezicht voor het winket. Volgens hem had Rousseau op zijn gezicht geslagen toen hij in zijn bed lag. Ik heb interventie geroepen en Rousseau werd in de strafcel geplaatst.”

3.3. Op 31 mei 2014 wordt voor de feiten “vechtpartij op cel” aan verzoeker de tuchtstraf “14 dagen ATV, VM inbegrepen van 29/05/2014 om 21u40 tot en met 12/06/2014 om 21u40” opgelegd wegens inbreuken van de eerste

categorie, met name “de opzettelijke aantasting van de fysieke integriteit van personen, of de bedreiging daarmee”, “de opzettelijke aantasting van de psychische integriteit van personen, of de bedreiging daarmee” en “de opzettelijke aantasting van de orde”. Deze beslissing steunt op de volgende motivering:

“Betrokkene weigert de hoorzitting, gelet er nog een voorwaardelijke sanctie openstond voor een eerdere schermutseling op sectie, valt deze.

De gedetineerde heeft tot plicht er zorg voor te dragen dat hij door zijn gedrag ten opzichte van het personeel, medegedetineerden en andere personen de orde en de veiligheid niet in gevaar brengt of verstoort [...].

Het uitstel uitgesproken bij de tuchtbeslissing van 27/05/2014 (datum) is herroepen, zodat de met uitstel uitgesproken sanctie uitvoerbaar wordt.”

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

4. Verzoeker voert in het eerste middel de schending aan van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, namelijk “het recht van verdediging inzonderd de hoorplicht en bijstand van een raadsman”. Verzoeker is formeel dat hij niet in kennis werd gesteld van de datum en uur van de terechtzitting en dat hij bijgevolg geen mogelijkheid heeft gehad om zijn raadsman op te roepen. Verzoeker verwijst naar de “mededeling aan de gedetineerde inzake tuchtrapport” waaruit volgens hem duidelijk blijkt dat de zaken niet correct zijn verlopen. Deze mededeling werd immers door verzoeker niet ondertekend, noch wordt er melding gemaakt van een weigering om te tekenen. Verzoeker wijst er nog op dat op alle andere documenten, zoals de bestreden beslissing en de ordemaatregel van 31 mei 2014, uitdrukkelijk staat vermeld dat hij niet wenste te tekenen en dat op vorige tuchtcolleges zijn raadsman altijd aanwezig was. Het is voor verzoeker duidelijk dat te dezen artikel 144, § 4, van de basiswet van 12 januari 2005 ‘betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden’ (hierna: de basiswet)

werd geschonden nu hij geen correcte kennis heeft gekregen van de feiten en de mededeling hem slechts enkele minuten voor de tuchtzitting werd overhandigd. Volgens verzoeker heeft de gevangenisdirectie aldus opzettelijk de aanwezigheid van zijn raadsman verhinderd waardoor zijn recht van verdediging is geschonden.

In de memorie van wederantwoord herhaalt verzoeker het middel zoals uiteengezet in het verzoekschrift en voegt hij er aan toe dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord niet ingaat op zijn argumentatie dat de mededeling geenszins door hem werd ondertekend, noch dat de persoon dewelke de mededeling zou hebben afgegeven aan verzoeker, zou hebben ingevuld dat verzoeker weigerde te tekenen voor kennisneming.

Beoordeling

5. Het auditoraat besluit tot de ongegrondheid van dit middel in essentie op grond van de volgende overwegingen.

Het komt aan verzoeker toe om aan te tonen dat hij wel degelijk om de bijstand van een raadsman heeft verzocht. Verzoeker stelt dat hij niet de kans zou hebben gehad om bijstand van een raadsman te vragen aangezien hij pas enkele minuten voor de aanvang van de tuchtzitting in kennis zou zijn gesteld van de datum en het uur ervan. Evenwel blijkt uit het administratief dossier het tegendeel. In de “mededeling aan de gedetineerde inzake de tuchtprocedure” van 30 mei 2014, ondertekend in opdracht van de directeur en neergelegd als stuk van het administratief dossier, werd het vakje “Ik wens geen beroep te doen op een advocaat” aangeduid. Verzoeker weigerde deze mededeling aan de gedetineerde te ondertekenen, hetgeen door de handtekening van een penitenciaire beambte wordt bevestigd. Uit dat stuk blijkt dat verzoeker zich niet op een advocaat wenste te beroepen.

Bij het verzoekschrift wordt hetzelfde stuk, eveneens ondertekend in opdracht van de directeur, toegevoegd als stuk, maar daar wordt

noch het vakje: "Ik wens beroep te doen op een advocaat", noch het vakje: "Ik wens geen beroep te doen op een advocaat" aangeduid. Dit stuk is noch door de verzoeker, noch door een penitentiare beambte ondertekend wat de overhandiging van het document betreft.

Door de voorlegging van voormeld stuk in het administratief dossier, repliceert de verwerende partij wel degelijk op hetgeen verzoeker in zijn eerste middel heeft aangevoerd. Verzoeker verwijst in zijn memorie van wederantwoord echter uitsluitend naar het stuk zoals gevoegd bij zijn verzoekschrift en laat na om voormeld stuk van het administratief dossier van intellectuele onjuistheid of valsheid te betichten, laat staan dit stuk ook daadwerkelijk in rechte van valsheid te betichten voor de bevoegde rechter. Bijgevolg moet vooralsnog worden aangenomen dat het stuk in het administratief dossier feitelijk juist is.

Het recht van verdediging in tuchtzaken impliceert voorts niet dat de directie het initiatief zou dienen te nemen om de advocaat van de gedetineerde te verwittigen.

Wat de beweerde schending van de hoorplicht betreft, is de hoorplicht niet van toepassing indien zoals te dezen in de betrokken regelgeving expliciet een procedure inzake de hoorplicht is voorzien. Bovendien blijkt uit de stukken van het administratief dossier dat verzoeker overeenkomstig artikel 144 van de Basiswet werd uitgenodigd om te worden gehoord, doch zelf heeft geweigerd om gehoord te worden. Wanneer de tuchtrechtelijk vervolgde er voor kiest om uiteindelijk toch niet voor de tuchtoverheid te verschijnen of zich te laten vertegenwoordigen, kan hij nadien niet aanvoeren dat zijn hoorrecht is miskend.

Het eerste middel is ongegrond.

6. Verzoeker betwist deze conclusie niet. Na kennisneming van het verslag van het auditoraat, heeft hij immers niet de gelegenheid benut die een

laatste memorie biedt om nog een andere visie op de beoordeling door het auditoraat weer te geven. Hij verzuimt immers om op de bespreking van het middel in het auditoraatsverslag nog inhoudelijk te reageren en beperkt zich ter zake tot een herhaling van het middel zoals uiteengezet in het verzoekschrift en de memorie van wederantwoord.

De Raad van State ziet geen reden om het anders te zien dan het auditoraat en bevindt aldus, de redenering van het auditoraatsverslag bijvallend, het eerste middel ongegrond.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

7. Verzoeker voert in het tweede middel, dat hij in de memorie van wederantwoord herhaalt, een schending aan van het zorgvuldigheidsbeginsel, “met name de correcte waarheidsvinding, de voorlichtingsplicht en de volledigheid van het dossier”. Verzoeker betoogt dat uit het voorgelegde tuchtrapport geenszins blijkt dat rekening werd gehouden met zaken die zich in het verleden hebben voorgedaan tussen hemzelf en P. S. en met de moeilijkheden die P. S. reeds heeft gehad met vorige celgenoten. Verzoeker wijst er op dat er geen getuigen bij de feiten aanwezig waren en dat de beampte die het rapport aan de directeur heeft opgesteld geen zicht had op de waarachtigheid van de feiten. Verzoeker benadrukt dat hij nooit werd gehoord na de feiten en dat zijn verklaringen niet schriftelijk op papier werden gezet zodat de directie een beslissing heeft genomen op basis van een eenzijdig stuk, zijnde het rapport aan de directeur.

Beoordeling

8. Het auditoraat besluit tot de ongegrondheid van dit middel in essentie op grond van de volgende overwegingen.

In de tuchtprocedure tegen een gedetineerde spelen de rapporten aan de directeur een cruciale rol. Het is het document bij uitstek waarop de gevangenisdirecteur steunt om al dan niet een tuchtsanctie op te leggen. Er dient aanvaard te worden dat de directeur voor het bewijs van de feiten zich steunt op de rapporten aan de directeur. In het kader van de wettigheidstoetsing door de Raad van State volstaat het voor een verzoeker niet om zijn versie van de feiten te geven om de onwettigheid van de bestreden beslissing aan te tonen.

De in de bestreden beslissing aangenomen tenlastelegging van “vechtpartij op cel”, vindt steun in het rapport aan de directeur van 29 mei 2014. Het rapport lastens verzoeker, dat door een penitenciar beambte werd ondertekend, is in duidelijke bewoordingen opgesteld en beschrijft op afdoende wijze de feiten die door de bevoegde directie als tuchtfeiten kunnen worden gekwalificeerd. De in dit rapport geduide feiten, evenals de weergave van het standpunt van de medegedetineerde “dat de verzoeker hem op het gezicht heeft geslagen toen hij in zijn bed lag”, worden door verzoeker niet als dusdanig ontkend.

Uit de rechtspraak dient te worden aanvaard dat de directeur zich voor het bewijs van de feiten steunt op dergelijk rapport aan de directeur. Uitgaande van beëdigde ambtenaren in de uitoefening van hun functie bewijzen dergelijke rapporten immers de erin vermelde feiten, tenzij er tegenindicaties blijken of worden aangevoerd, die de directeur moet onderzoeken en beoordelen. Te dezen blijkt verzoeker lopende de tuchtprocedure geen tegenindicaties te hebben aangevoerd. Ook in het kader van de voorliggende procedure worden de feiten zoals aangehaald in het rapport aan de directeur door verzoeker overigens als dusdanig niet betwist.

Verzoeker verwijt de verwerende partij evenwel geoordeeld te hebben op basis van een onvolledig dossier doordat geen rekening zou zijn gehouden met zaken dewelke zich in het verleden reeds hebben voorgedaan tussen P. S. en verzoeker, en eventuele moeilijkheden die P. S. reeds heeft gehad met

vorige celgenoten. Daarnaast wordt er op gewezen dat er geen enkele getuige van de feiten aanwezig was.

In de mate verzoeker zich aldus beroept op voormelde elementen van verweer, valt vooreerst op te merken dat hij overeenkomstig artikel 144 van de Basiswet werd uitgenodigd om te worden gehoord - in het kader waarvan voormelde elementen aan bod hadden kunnen komen - doch zelf heeft geweigerd om gehoord te worden. Ook hier dient aldus verwezen te worden naar de rechtspraak overeenkomstig welke de tuchtrechtelijk vervolgde die er voor kiest om uiteindelijk toch niet voor de tuchtoverheid te verschijnen of zich te laten vertegenwoordigen, nadien niet kan aanvoeren dat zijn hoorrecht is miskend. Bovendien kan een eventuele problematische omgang tussen verzoeker en P. S. of tussen P. S. en vroegere celgenoten er niet toe leiden dat er gerede twijfel bestaat omtrent de juistheid van de in het rapport beschreven feiten.

In de mate verzoeker nog opmerkt dat er geen enkele getuige van de feiten aanwezig was, valt op te merken dat de gevangenisdirecteur bij de uitoefening van zijn tuchtbevoegdheid een discretionaire beoordelingsbevoegdheid, zowel op het vlak van de bewezenverklaring als op het vlak van de tuchtrechtelijke kwalificatie van de ten laste gelegde feiten. De tuchtoverheid kan zich daarbij weliswaar steunen op getuigenissen, maar deze zijn als dusdanig niet vereist.

Verzoeker toont aldus evenmin aan dat de tuchtoverheid bij de feitenvinding niet de nodige zorgvuldigheid aan de dag heeft gebracht. De gevangenisdirecteur kon in de voormelde omstandigheden de feiten, zoals die duidelijk en uitdrukkelijk in het rapport aan de directeur zijn vermeld, voor waar aannemen.

Het tweede middel is dan ook niet gegrond.

9. Verzoeker betwist deze conclusie niet. Na kennisneming van het verslag van het auditoraat, heeft hij immers niet de gelegenheid benut die een laatste memorie biedt om nog een andere visie op de beoordeling door het auditoraat weer te geven. Hij verzuimt immers om op de bespreking van het middel in het auditoraatsverslag nog inhoudelijk te reageren en beperkt zich ter zake tot een herhaling van het middel zoals uiteengezet in het verzoekschrift en de memorie van wederantwoord.

De Raad van State ziet geen reden om het anders te zien dan het auditoraat en bevindt aldus, de redenering van het auditoraatsverslag bijvallend, het tweede middel ongegrond.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

10. Verzoeker voert in een derde middel, dat hij in de memorie van wederantwoord herhaalt, een schending aan van artikel 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen’ en van de materiële motiveringsplicht “inzonderheid de afwezigheid van de rechtens vereiste feitelijke grondslag”. Verzoeker meent dat in de tuchtbeslissing geenszins feitelijk wordt gemotiveerd waarom de tuchtstraf wordt opgelegd, waarom voor dergelijke strafmaat wordt gekozen en op basis waarvan de tijdsduur wordt bepaald.

Beoordeling

11. Het auditoraat besluit tot de ongegrondheid van dit middel in essentie op grond van de volgende overwegingen.

In tegenstelling tot wat verzoeker voorhoudt, vermeldt de bestreden beslissing vooreerst wel degelijk op grond van welke feiten ze werd

genomen, namelijk een vechtpartij op cel, naar aanleiding van de feiten weergegeven in het rapport aan de directeur van 29 mei 2014. De bestreden beslissing laat er voorts geen twijfel over bestaan waarom deze feiten een tuchtrechtelijke inbreuk vormen. In tegenstelling tot wat verzoeker aanvoert, blijkt uit de bestreden beslissing ten slotte genoegzaam op grond van welke motieven de tuchtsanctie van veertien dagen afzondering in de aan de gedetineerde toegewezen verblijfsruimte wordt opgelegd. Het opleggen van de sanctie wordt afdoende gemotiveerd. De formelemotiveringsplicht vereist niet dat uitdrukkelijk wordt verantwoord waarom geen andere sanctie werd opgelegd. Geen van de door verzoeker in het middel aangevoerde grieven met betrekking tot de formele motivering van de bestreden beslissing kan derhalve worden bijgevalen.

In de mate verzoeker in het middel ook een schending van de materiëlemotiveringsplicht inroept en de afwezigheid van de rechtens feitelijk vereiste grondslag, volstaat het te verwijzen naar de beoordeling van het tweede middel.

Het derde middel is niet gegrond.

12. Verzoeker betwist deze conclusie niet. Na kennisneming van het verslag van het auditoraat, heeft hij immers niet de gelegenheid benut die een laatste memorie biedt om nog een andere visie op de beoordeling door het auditoraat weer te geven. Hij verzuimt immers om op de bespreking van het middel in het auditoraatsverslag nog inhoudelijk te reageren en beperkt zich ter zake tot een herhaling van het middel zoals uiteengezet in het verzoekschrift en de memorie van wederantwoord.

De Raad van State ziet geen reden om het anders te zien dan het auditoraat en bevindt aldus, de redenering van het auditoraatsverslag bijvallend, het derde middel ongegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. Verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 200 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zes juni tweeduizend zeventien, door de Raad van State, XIVe kamer, samengesteld uit:

Geert Debersaques,	kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Kaat Leus,	staatsraad,
bijgestaan door	
Johan Pas,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Johan Pas

Geert Debersaques